

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/319/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113228181
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2113228181.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členov senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Martina Holiča v právnej veci žalobkyne: Sociálna poisťovňa, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, IČO: 30 807 484, proti žalovanému: T. L., nar. XX. H. XXXX, bytom O., O. XX, zastúpenému: EQUIDEM - advokátska kancelária, s.r.o., Trnava, Hornopotočná 1, IČO: 36 869 031, o 20.919 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 13. januára 2016 č. k. 37C/80/2014-109 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o uložení povinnosti žalovanému 1/ spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu 18.805,88 eur a v časti náhrady trov konania voči žalovanému 1/ r u š í a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II. Odvolací súd odvolanie žalovaného v zamietajúcej zostávajúcej časti vo veci samej o d m i e t a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil povinnosť žalovanému (spoločne a nerozdielne s L. V., nar. XX. Y. XXXX, ako žalovaným 2/) zaplatiť žalobkyňi sumu 18.805,88 eur a v zostávajúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 100 ods. 1, 2, § 101, § 415, § 420 ods. 1, § 438 ods. 1, § 488, § 489, § 494, § 511 ods. 1 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 231 ods. 1, 3 zákona č. 413/2002 Z. z. o sociálnom poistení a § 238 ods. 1, 5, 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Vecne zdôvodnil dôvodným uplatnením nároku žalobkyne voči žalovanému na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok dôchodkového poistenia vo forme invalidného dôchodku vo výške 18.805,88 eur (za obdobie od 23. septembra 2003 do 23. septembra 2013, vyplatené po 1. januári 2004), v dôsledku zavineného protiprávneho konania žalovaného, so žalovaným P. V., ktorí boli rozsudkom Okresného súdu Trnava z 10. septembra 2003 sp. zn. 4T/392/2003 (právoplatným 15. januára 2013) uznaní vinnými zo spáchania trestného činu lúpeže formou spolupáchateľstva, čím spôsobili poistencovi žalobkyne (poškodenému Ing. P. K.) zranenia, na základe ktorých mu vznikol nárok na výplatu dávok z nemocenského i dôchodkového poistenia. Na uvedenom konaní sa spoločne podieľalo viacero osôb, keďže obžaloba v danej veci bola podaná okrem žalovaných 1/, 2/ aj na T., J., I. a V. (ktorého sa obvinenie vo veci proti poškodenému netýkalo a J. bol spod obžaloby oslobodený), pričom uznesením z 2. septembra 2009 bolo konanie voči I. a T. (vedené pod sp. zn. 5T/26/2013) vylúčené na samostatné konanie (doposiaľ nie je právoplatne skončené). Žalobkyňi vzniklo právo na náhradu škody, ktorej sa dopustili uvedení viacerí škodcovia, solidárne zodpovední a bolo na rozhodnutí žalobkyne, voči ktorým škodcom uplatní svoj nárok (v budúcnosti bolo na rozhodnutí žalovaných, či po splnení dlhu si uplatnia regresnú náhradu voči ostatným škodcom, čo však nebolo predmetom konania). Súd prvej inštancie okrem pozitívne vyhodnotenej vecnej pasívnej legitímácie žalovaných, skúmal i námietku premlčania vznesenú žalovaným, a to objektívnu i subjektívnu lehotu podľa osobitného zákona o sociálnom poistení. Vykonaným dokazovaním mal preukázané čiastočné uplynutie objektívnej premlčacej doby, ktorá je desaťročná a plynula od vyplatenia uplatňovaných nemocenských dávok a dávok dôchodkového

zabezpečenia (vyplatená pred 21. októbrom 2003) a preto uvedené plnenie nemohlo byť žalobkyni priznané (v tejto časti nebol dôvod zaoberať sa subjektívnou trojročnou premlčacou dobou, pretože táto nemohla byť prekročená v rámci plynutia objektívnej desaťročnej premlčacej doby). Žaloba v časti dávok vyplatených poškodenému pred dňom 21. októbra 2003 (t. j. dlhšie ako 10 rokov pred podaním žaloby) vo výške 2.113,12 eur bola zamietnutá. V časti o zaplatenie 18.805,88 eur námietka premlčania neobstála, keďže nebola prekročená desaťročná objektívna premlčacia doba (dávky boli vyplatené po 1. januári 2004 a žaloba bola podaná 21. októbra 2013), ale ani trojročná subjektívna premlčacia doba, pretože žalobkyňa sa dozvedela o skutočnosti vyplatenia dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb a o tomto, kto za vznik škody zodpovedá, až na základe rozsudku Okresného súdu Trnava z 10. septembra 2003 sp. zn. 4T/392/2003, ktorý nadobudol právoplatnosť 15. januára 2013 (pričom žaloba bola podaná na súd 21. októbra 2013, teda v rámci plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby). Žalovaný výšku plnenia vyplateného poškodenému (jednotlivé dávky a ich výšku) nerozporoval. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O. s. p. (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016), podľa ktorého žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná, prislúchala plná náhrada trov konania. Z dôvodu, že žalobkyňa o náhradu trov konania nežiadala a vznik trov v konaní na strane žalobkyne preukázaný nebol, žalobkyni náhrada trov konania priznaná nebola.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie len žalovaný navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ktoré odôvodnil závažnou vadou konania, v dôsledku ktorej bolo žalovanému odňaté právo konať pred súdom. Súd prvej inštancie rozhodol v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu, napriek tomu, že v zápisnici o pojednávaní z 13. januára 2016 konštatoval úmrtie právneho zástupcu žalovaného, ktorý sa však dozvedel o úmrtí svojho právneho zástupcu až koncom januára 2016, ktorému dal pokyn na podanie návrhu na pristúpenie účastníkov na strane žalovaného, ako aj ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní so žiadosťou o odročenie pojednávania. Vzhľadom na vedomosť o úmrtí právneho zástupcu žalovaného, súd prvej inštancie mal vyhodnotiť jeho neprítomnosť, ako aj neprítomnosť žalovaného ako ospravedlnenú a preto mal súdne pojednávanie odročiť. Vyjadrenie žalovaného na súdnom pojednávaní 28. septembra 2015 mal chápať ako návrh na pristúpenie ďalších účastníkov na strane žalovaného a mal o uvedenom návrhu aj rozhodnúť. Žalobkyňa vo svojom písomnom podaní zo 4. decembra 2014 k pristúpeniu účastníkov na strane žalovaného uviedla, že vo vzťahu k viacerým zodpovedným subjektom za zranenia nemá námietky.

3. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že doposiaľ nebola za predmetný trestný čin právoplatne odsúdená ďalšia iná osoba ako žalovaný (spolu s P. V.), pričom skutok sa stal 20. februára 2003 (konanie s inými osobami je stále aktívne a preto sa na ne hľadí podľa zásady prezumpcie neviny ako na nevinných), pričom sa nedá predpokladať, kedy bude daný spor skončený. Napadnutým rozsudkom nie je obmedzené právo žalovaných, po právoplatnom odsúdení ďalších osôb za predmetný trestný čin, uplatniť si nárok na náhradu škody voči nim. Žalobkyňa poprela svoj súhlas s pristúpením ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných. V písomnom vyjadrení zo 4. decembra 2014 síce uviedla, že ohľadne viacerých zodpovedných subjektov nemá námietky, bolo to však v dobe, keď žalovaní ani súd nevedeli o tom, či sú za dané trestné činy právoplatne odsúdené aj iné osoby ako žalovaní. Po zistení, že trestné konanie voči iným osobám nie je skončené, žalobkyňa v písomných vyjadreniach z 25. februára 2015, ako aj 8. októbra 2015 vyjadrila nesúhlas s pristúpením ďalších účastníkov. V predmetnom konaní nedošlo k žiadnym procesným vadám. Žalovaní priznali, že skutok spáchali a k výške uplatnenej škody nemali námietky. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, ako aj návrh na pristúpenie vedľajších účastníkov, s ktorou sa súd vysporiadal vo svojom rozsudku.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

5. Podľa § 470 ods. 1, 2 veta prvá CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť CSP. Odvolací súd, pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP už podľa tohto zákona. Keďže odvolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p.. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov konania, ktoré začalo ale neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 177/2014 z 18. augusta 2016).

7. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný písomným podaním z 20. januára 2015, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, doručeným súdu prvej inštancie 20. januára 2015 navrhol rozšírenie okruhu účastníkov konania na strane žalovaných, postupom podľa § 92 ods. 1 O. s. p., pripustením do konania ďalších osôb, ktoré sa podieľali na škodovej udalosti (P. T., P. I. a Y. J.). Žalobkyňa sa písomným podaním z 25. februára 2015 (doručené súdu prvej inštancie 2. marca 2015), ako aj písomným podaním z 8. októbra 2015 (doručené súdu prvej inštancie 14. októbra 2015), k návrhu žalovaného vyjadrila, nesúhlasiac s procesným návrhom žalovaného na pristúpenie ďalších účastníkov konania. Napriek tomu súd prvej inštancie o procesnom návrhu žalovaného nerozhodol a dňa 13. januára 2016 vyhlásil rozsudok.

8. Podľa § 92 ods. 1 O. s. p. na návrhu účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa.

9. Vzhľadom k tomu, že žalovaný podal procesný návrh na pripustenie ďalších účastníkov do konania (na strane žalovaných), bolo povinnosťou súdu prvej inštancie o tomto procesnom návrhu rozhodnúť (pozitívne alebo negatívne), pričom voči takémuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie je prípustné aj odvolanie.

10. Z dôvodu, že súd prvej inštancie uvedeným spôsobom nepostupoval, ale namiesto vydania rozhodnutia o procesnom návrhu žalovaného, meritórne rozhodol, odňal žalovanému možnosť konať pred súdom a realizovať tak svoje právo na súdnu ochranu, garantované článkom 46 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.).

11. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd účastníkovi konania znemožní realizáciu tých práv, ktoré mu priznával Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva.

12. Súd prvej inštancie konštatoval tiež naplnenie zákonom stanovených podmienok, aby vec bola prejednaná aj v neprítomnosti žalovaného na súdnom pojednávaní dňa 13. januára 2016 (prihliadajúc na obsah spisu a doposiaľ vykonané dôkazy), keďže žalovaný, ktorý bol riadne predvolaný na súdne pojednávanie, sa nedostavil ani nepožiadal o odročenie pojednávania. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol zastúpený právnym zástupcom JUDr. Jozefom Cakom, ktorý 9. decembra 2015 bol predvolaný na ďalšie súdne pojednávanie dňa 13. januára 2016, avšak v uvedenom medziobdobí zomrel. Keďže súd prvej inštancie nemal vedomosť o obsahu dohody o ďalšom postupe medzi žalovaným (splnomocniteľom) a jeho právnym zástupcom (splnomocnencom), i s prihliadnutím na krátku dobu medzi uvedenými súdnymi pojednávaniami, bol daný dôvod na odročenie súdneho pojednávania s cieľom zachovať žalovanému procesné práva, najmä právo na zastúpenie advokátom v súdnom konaní, ktorý na súdnom pojednávaní dňa 13. januára 2016 zastúpený nebol (vedomosť žalovaného o úmrtí jeho právneho zástupcu do dňa súdneho pojednávania nebola v konaní preukázaná).

13. Napriek dôslednému kvalifikovanému odôvodneniu meritórneho rozhodnutia súdu prvej inštancie, vzhľadom na jeho nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil žalovanému realizovať jeho procesné práva (čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odňatím možnosti konať pred súdom a ktorý

nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní), bol daný dôvod na zrušenie rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, rozhodnúť o procesnom návrhu žalovaného, v súlade s procesnými pravidlami a po právoplatnosti rozhodnutia postupovať v ďalšom konaní, so zachovaním procesných práv strán konania.

15. Napadnutým rozsudkom bola povinnosť plniť uložená žalovanému spoločne a nerozdielne s P. V.. Pri plnení peňažných záväzkov sú solidárne zaviazaní dlžníci vždy samostatní procesní spoločníci. Z hmotného práva vyplýva, že v prípade solidárne zaviazaných dlžníkov sa nejedná o nerozlučné procesné spoločenstvo. Podstata solidarity spočíva v tom, že veriteľovi sa uľahčuje pozícia pri vymáhaní jednej pohľadávky, za ktorú zodpovedá viacero osôb, preto odvolanie podané len jedným z dvoch žalovaných, ktorým bola uložená povinnosť spoločne a nerozdielne, nemá odkladný účinok aj vo vzťahu k tomu žalovanému, ktorý odvolanie nepodal (v danom prípade žalovaný 2/ P. V.). Rozhodovacia prax súdov dovodila, že solidárne zaviazaní dlžníci majú postavenie samostatných spoločníkov (§ 91 ods. 1 O. s. p.) a samostatný spoločník je oprávnený podať odvolanie len za seba.

16. Z dôvodu, že v danom prípade podal odvolanie len žalovaný, privodil tým suspenzívny a devolutívny účinok len pre seba (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26 Odo 786/2006).

17. Odvolací súd odvolanie žalovaného, ktorým napadol celý rozsudok súdu prvej inštancie, v zamietajúcej zostávajúcej časti vo veci samej odmietol, ako podané neoprávnenou osobu, z dôvodu nedostatku jeho subjektívneho oprávnenia podať odvolanie voči tej časti rozsudku, ktorá mu nebola v neprospech (§ 359, § 386 písm. b/ CSP).

18. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov medzi žalobkyňou a žalovaným súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

19. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.